

III. PEDAGOG

3.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Potrzeba zdobywania wolności i korzystania z niej jest bardzo ważnym przejawem dojrzwania człowieka. Wychowanie do wolności dokonuje się przez etapowy proces zrywania więzów zależności. Dla młodych ludzi ta wartość jest rozumiana jako możliwość wyboru, decydowania o sobie, podejmowania samodzielnych decyzji. Czasem postrzegają ją jako uwolnienie się od wszelkich zakazów i nakazów, norm społecznych czy wpływów. W szczególny sposób młodzież uwrażliwiona jest na naruszenie jej podmiotowych praw.

Młody człowiek powinien być świadomy swojej wolności i kierować nią zgodnie z systemem wartości. Decydowanie o własnym życiu nierozzerwalnie wiąże się z wewnętrzną dyscypliną i odpowiedzialnością za siebie i innych. Uczniowie nie zdają sobie jednak sprawy z tego jak niezależność i możliwość decydowania o sobie samym może przeistoczyć się w sytuację zniewolenia. Pragnienie posiadania wolności nie zawsze musi iść w parze ze świadomym stosunkiem do niej.

3.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

3.2.1. H. Sienkiewicz, *Latarnik*, w: *Wybór nowel*, wyd. Greg, Kraków 2004, s. 136.

Wstęp

Treścią noweli „Latarnik” jest los jednego z polskich emigrantów, którzy po powstaniu listopadowym byli zmuszeni opuścić swoją ojczyznę. Burzliwe były losy głównego bohatera, choć jak sam tłumaczył jego pielgrzymi los był spowodowany wypełnieniem obowiązku walki o wolność ojczyzny, gdziekolwiek ona się toczyła. Zmęczony życiem Skawiński objął posadę latarnika w nadmorskim miasteczku. Polubił swoje miejsce pracy i samotność. Zapomniał o tęsknocie za ojczyzną, zespałał się z naturą i nie pragnął kontaktów z ludźmi. Zmieniło się to pod wpływem książki „Pan Tadeusz”, która pewnego dnia trafiła do niego z zapasem żywności. Podczas lektury poczuł się znowu w swojej ojczyźnie i zapomniał zapalić latarnie. Przez jego zaniedbanie rozbiła się łódź. Został zwolniony z posady i wyruszył na nowe drogi tułactwa.

Cytat

„Latarnia była już dla Skawińskiego takim półgrobem. Nic jednostajniejszego, jak podobne życie na wieży. Młodzi ludzie, jeśli się na nie godzą, to po pewnym czasie opuszczają służbę.

Program wychowawczy > Klasa VII > Wartość IV > Autonomiczność i zależność w moim życiu

Latarnik też bywa zazwyczaj człkiem niemłodym, posepnym i zamkniętym w sobie. Gdy wypadkiem porzuci swoje latarnię i dostanie się między ludzi, chodzi wśród nich jak człowiek zbudzony z głębokiego snu. Na wieży brak wszelkich drobnych wrażeń, które w zwykłym życiu uczą stosować wszystko do siebie. Wszystko, z czym styka się latarnik, jest olbrzymie i pozbawione zwartych, określonych kształtów. Niebo - to jeden ogół, woda - to drugi, a wśród tych nieskończoności samotna dusza ludzka! Jest to życie, w którym myśl jest raczej ciągłym zadumaniem się, a z tego zadumania nie budzi latarnika nic, nawet jego zajęcia. Dzień do dnia staje się podobny, jak dwa paciorki w różańcu, i chyba zmiany pogody stanowią jedyną różnorodność. Skawiński jednak czuł się tak szczęśliwym, jak nigdy w życiu nie był. Wstawał świtanem, brał posiłek, czyścił soczewki latarni, a potem, siadłszy na balkonie, wpatrywał się w dal morską i oczy jego nic mogły się nigdy nasycić obrazami, które przed sobą widział”.

Podsumowanie

Powyższy fragment noweli ukazuje monotonię codzienności Skawińskiego. Znajduje ukojenie w jednostajnej pracy, kontakcie z naturą i rozmyślaniu. Pozorne poczucie autonomiczności i wolności jest uczuciem tęsknoty za ojczyzną, o której niepodległość zabiegał. Latarnia staje się dla głównego bohatera więzieniem. Skawiński budzi się do życia dopiero po zapoznaniu się z częścią ojczyzny.

Wolność jest darem i zadaniem. Główny bohater zdawał sobie sprawę z jej wartości. Latarnia jako miejsce odosobnienia, odrębności nie dała mu oczekiwanej wolności, bo wolność była dla niego nierozdzielnie związana z ojczyzną, za którą tęsknił.